

muut 20.11.2000

Arkiest. O. 71/23.4.2007

M

LAUKAAN LIEVESTUOREENJÄRVEN RANTAKAAVA-ALUEEN MUINAISJÄÄNNÖSTEN INVENTOINTI

KESKI-SUOMEN MUSEO / TIMO SEPÄNMAA 1999 – 2000

Käsiäsi ei t. riety n. 10.11.2000

referaatti:

LAUKAAN LIEVESTUOREENJÄRVEN RANTAOSAYLEISKAAVA-ALUEEN INVENTOINTI 1999 – 2000

Keski-Suomen museo

Inventoija: Timo Sepänmaa

Laukaan kunnan suunnitelmassa rantakaavaa Lievestuoreenjärvelle, ilmoitti Keski-Suomen museo v. 1998, että alueen muinaisjäännösten inventointi olisi ennen kaavan vahvistamista tarpeellinen. Laukaan kunta oli samaa mieltä ja tilasi alueen muinaisjäännösten inventoinnin. Työn suorittaminen annettiin Keski-Suomen museon arkeologi Timo Sepänmaalle. Kenttätyöt tehtiin syksyllä 1999 ja alkukesästä 2000.

Ennen rantakaava-alueen inventointia alueelta tunnettiin 3 kivikautista asuinpaikkaa sekä 6 vaihtelevalla tarkkuudella paikannettavaa kivikautista hajalöytöä. Inventoinnissa löytyi 5 kiinteää muinaisjäännöstä, näistä ainakin 4 on esihistoriallisia asuinpaikkoja, yksi on kuopanne tai painanne, joka mahdollisesti myös liittyy esihistorialliseen asuinpaikkaan. Tällä hetkellä alueelta tunnetaan siis 8 kiinteää muinaisjäännöstä (7 asuinpaikkaa ja yksi kuopanne / painanne) sekä 6 kivikautista hajalöytöä.

Löydöt: (KM-numeroita ei vielä haettu, 4 päänumeroa)

Tutkimuskustannukset: Laukaan kunta

Tutkimusraportti: T. Sepänmaa 29.11.2000 museoviraston arkeologian osaston arkistossa

Laukaan Lievestuoreenjärven rantakaava-alueen muinaisjäännösten inventointi 1999-2000

Keski-Suomen museo / Timo Sepänmaa

Sisällys:

1. Johdanto
2. Alue
3. Tutkimushistoriaa
4. Työn toteutus
5. Tulokset
8. Kohteiden kuvaukset

Liitteet:

1:1-10	peruskarttaotteet Mk 1 : 20 000
2	yleiskartta Mk 1 : 100 000
3:1-3	kaavoitus suunnitelma Mk 1 : 2000

1. Johdanto

Laukaan kunnan suunnitelmassa rantakaavaa Lievestuoreenjärvelle, ilmoitti Keski-Suomen museo v. 1998, että alueen muinaisjäännösten inventointi olisi ennen kaavan vahvistamista tarpeellinen. Laukaan kunta oli samaa mieltä ja tilasi alueen muinaisjäännösten inventoinnin. Työn suorittaminen annettiin Keski-Suomen museon arkeologi Timo Sepänmaalle. Kenttätyöt tehtiin syksyllä 1999 ja alkukesästä 2000.

2. Alueen topografiaa

Lievestuoreenjärvi sijaitsee Laukaan kunnan kaakkoisosassa, Laukaan kirkonkylästä noin 7-21 km kaakkoon ja Jyväskylän keskustasta n. 20-25 km itään - itäkoilliseen. Lievestuoreen taajama sijaitsee järven etelärannalla. Järvi on pohjoisluode – eteläkaakko –suuntainen allas, suurimmalta pituudeltaan n. 14,3 km ja vastakkaisessa suunnassa suurimmalta leveydeltään n. 5 km. Pinta-ala on 44,4 km². Järvessä on noin 30 pienehköä, suurimmalta mitaltaan 50 – 1000 m:n pituista saarta. Syvyystietoja ei raportin tekijällä ole ollut käytettävissään, mutta rantojen muotojen sekä varsinkin järven eteläosassa olevien karikkojen perusteella järvi lienee pääasiassa varsin matala, joskin jyrkempien mäkien kuten Hyypäänvuoren kupeella lienee syvänteitä. Järvi kuuluu Rautalammin reittiin ja laskee pohjoispäästään Sahinjoen kautta Kuusveteen. Itse Lievestuoreenjärkeen laskee vain pienehköjä järviä, lampia ja puroja. Lievestuoreenjärven korkeus merenpinnasta on 84,9 m ja Kuusveden 84,8 m (N60).

Maaperältään alue on pääasiassa muodostumistavaltaan vaihtelevia moreenilaatuja. Pääasiassa kyseessä on pohjamoreeni, mutta useat suurehkot pohjoisluode – eteläkaakko –suuntaiset drumliinit antavat selvän leimansa maastonmuotoihin. Paljaita tai ohutpeitteisiä kallioalueita on myös melko runsaasti järven ympäristössä – mm. Hyypäänvuori ympäristöineen järven lounaisosassa. Kumpumoreeneja on hieman järven itärannalla. Ainoa selvä harjumuodostuma on järven pohjoisosassa – tähän kuuluu mm. Keitaanniemi.

Järven rannoilla on useita melko korkeita mäkiä, joista korkein, mutta melko loivapiirteinen on Majavuori eli Mustavuori (n. 183 m mpy). Hieman matalampia, mutta jyrkkäpiirteisiä ja profiililtaan kauas erottuvia mäkiä ovat Tahkovuori (176 m) ja Hyypäänvuori (171 m).

Ranta-alueet ovat pääasiassa viljelylle epäsuotuisaa kivikkoa ja kovin monta taloa ei varsinaisella rantakaava-alueella sijaitsekaan. Laajimmat peltoalueet ovat sijainneet järven eteläosassa, Lievestuoreen taajamanseudulla.

2.1. Rannansiirtymishistoriaa

Järven lasku-uoman kohdalla Ancylyl-ajan alun (n. 8700 eKr.) rantataso on noin 127,5 m mpy ja järven eteläosassa (Hohonjoen suussa) n. 121 m. Päijänteen altaan Ancylyl-järvestä kuroutumisen (n. 8000 eKr.) tasot ovat vastaavasti n. 90,5 ja 86 m. Muinais-Päijänteen maksimikorkeuden (n. 4900 eKr.) korkeudet ovat 102 ja 99 m. Lievestuoreenjärven pintaa on keinotekoisesti laskettu puolisen metriä – liittyen ehkä vain Sahinjoen perkaamiseen, ei niinkään pelto- tai niittyalan lisäämiseen (laskun ajankohdasta allekirjoittaneella ole tietoa). Koska järven lasku-uoma on pohjoisessa, voimakkaamman maankohoamisen alueella, on järvi kokonaisuudessaan transgressiivinen. Mikäli järven kuroutumiskynnykseksi (Sahinjoen niskalla) lasketaan 85,5 m, on järvi kuroutunut itsenäiseksi noin 750 eKr. Järven etelärannalla tuon vaiheen vedenpinta on puolisen metriä alempana eli melko tarkasti nykyisellä rannalla. Edellämäinitut lukemat ovat alustavia, mutta suuntaa antavia.

3. Alueen tutkimushistoriaa

Laukaan kunnassa on tehty perusinventointi vuosina 1985 (Timo Jussila) ja 1986 (Kaarlo Katiskoski) Keski-Suomen museon hankkimalla rahoituksella. Näissä inventoinneissa Lievestuoreenjärven alue jäi kuitenkin lähes täysin inventoimatta. Ainoastaan Lievestuoreenjärven itäpuolelta, Puttolan alueelta, löytyi jälkimmäisen inventoinnin yhteydessä kaksi kivikautista asuinpaikka (kohteet 17 ja 18). Vuonna 1982 Hannu Kotivuori inventoi Päijänne – Keitele – kanavan vaikutusalueella, liikkuen myös melko kaukana kanava-alueesta, ei kuitenkaan Lievestuoreenjärvellä saakka. Näiden inventointien jälkeenkään ei alueella ole tehty kuin joitakin yksittäisiä tarkastus / inventointikäyntejä, joiden tuloksena on löytynyt vain yksi kiinteä muinaisjäännös (kohde 35). Ennen vuosien 1999-2000 rantakaavainventointia alueelta tunnettiin siis 3 kiinteää muinaisjäännöstä – kaikki kivikautisia asuinpaikkoja. Esihistoriallisia hajalöytöjä – kaikki kivikautisia – tunnettiin 6 kappaletta.

4. Työn toteutus

Kenttätöitä tehtiin syksyn 2000 ja kevään ja alkukesän 2000 kuluessa, jälkityöt loppusyksystä 2000. Maastotyöpäiviä oli 10. Kaikki maastotyöt teki allekirjoittanut yksin, paitsi yhtenä päivänä, jolloin muutaman tunnin apuna oli arkeologian harrastaja Eero Lientola Jyväskylästä.

Ennen kenttätöitä selvitettiin alueen kiinteät muinaisjäännökset sekä hajalöytöpaikat. Monet seudun hajalöydöistä ovat toista sataa vuotta sitten museoihin talletettuja, ja varsinkin näiden osalta tarkan löytöpaikan selvittäminen ei enää onnistu. Mainittakoon, että museovirastoon on joitakin vuosia sitten toimitettu jostakin alueelta (jostain Lievestuoreenjärven rannoilta) löytyneitä saviastianpaloja (ilm. jotain varhaismetallikautista keramiikkaa). Näiden tarkempaa löytöpaikkaa ei kuitenkaan lähetyksen yhteydessä ilmoitettu, eikä sitä myöhemminkään ole kyselyistä huolimatta saatu selvitettyä. Ko. löytöä ei siksi tässä inventoinnissa voida tarkemmin käsitellä.

Maastotyöt keskitettiin selvästi nimenomaan kaavoitussuunnitelmaan merkityille tonteille sekä näiden välittömään läheisyyteen. Muita, kuin rakennettaviksi merkittyjä alueita ehdittiin inventoida vain hyvin suppeasti ja pintapuolisesti. Järvessä oleviin saariin ei tämän inventoinnin yhteydessä valitettavasti päästy. Todennäköisenä voitaneen pitää, että niistä löytyisi asuinpaikkoja.

Muinaisjäännösten etsiminen suoritettiin kävelemällä rakennettavat tontit läpi ja sopivalta vaikuttavissa paikoissa (mm. kuiva, lajittunut maaperä) tehtiin lapiolla koepistoja. Kaavoitetuilla tonttialueilla ei ollut valmiita maanpinnan rikkoutumia (teitä, metsänäestysvakoja), mutta missä näitä sattui kulkureitille, myös niitä tarkasteltiin. Lapinraunio-tyyppisiä rökkiöitä etsittiin joillakin alueilla (mm. Hyyppäänvuoren ympäristö) rantakallioilta, mutta niitä ei tavattu. Hyyppään alueella samoin tarkastettiin kalliomaalausten varalta ne pystysuorat kalliojyrkänteet, jotka ovat Muinais-Päijänteiden maksimitasolla tai sen alapuolella (n. 100 m tai alempana). Alueella oli muutama hyvin lupaavan näköinen kalliojyrkänte, mutta maalauksia ei löytynyt.

Suurin osa rakennustonteista vaikuttaa topografisesti varsin epäedulliselta kiinteiden muinaisjäännösten kannalta (kivikkoa, kosteapohjaista moreenimaata). Suppeita asuinpaikkoja saattaa kyllä tällaisessakin maastossa olla, mutta niiden löytyminen yhden ihmisen toimin noin 10 maastotyöpäivän aikana, laajalla tutkimusalueella, on melko sattumanvaraista.

Kiinteitä muinaisjäännöksiä ennestään tunnettujen kolmen lisäksi löytyi 5 kappaletta. Tämä oli paljon vähemmän kuin mitä etukäteen allekirjoittanut oletti löydetävän. Tärkeimpänä syynä tähän lienee se, että maasto on paikan päällä paljon epäsuotuisampaa muinaisjäännöksille kuin mitä kartta-analyysin perusteella voisi päätellä. Toisaalta monet parhaat alueet on rakennettu jo

aikaisemmin eli näiden muinaisjäännökset ovat pääasiassa tuhoutuneet. Valmiiden kesämökkien pihoilta ei tämän inventoinnin yhteydessä etsitty muinaisjäännöksiä. Lukuisia pienialaisia, suotuisilta vaikuttavia kohtia jäi tarkastamatta, koska niillä ei ole rakennuspaineita.

5. Tulokset

Ennen rantakaava-alueen inventointia alueelta siis tunnettiin 3 kivikautista asuinpaikkaa sekä 6 vaihtelevalla tarkkuudella paikannettavaa kivikautista hajalöytöä. Inventoinnissa löytyi 5 kiinteää muinaisjäännöstä, näistä ainakin 4 on esihistoriallisia asuinpaikkoja, yksi on kuopanne tai painanne, joka mahdollisesti myös liittyy esihistorialliseen asuinpaikkaan. Tällä hetkellä alueelta tunnetaan siis 8 kiinteää muinaisjäännöstä (7 asuinpaikkaa ja yksi kuopanne / painanne) sekä 6 kivikautista hajalöytöä.

Alueen asuinpaikat ovat kaikki sijaintinsa perusteella todennäköisesti ns. pyyntikulttuuriasuinpaikkoja. Ajoittavaa materiaalia on vain kolmesta paikasta: varhaiskampakeramiikkaa kohteesta 35, ilmeisesti lähinnä tekstiilikeramiksi tyypiteltäviä, siis pronssi- tai varhaisrautakautisia saviastianpaloja kohteesta 55 sekä varhaismetallikautista asbestisekoitteista Sär 2 –keramiikkaa kohteesta 58. (Lisäksi jostain Lievestuoreenjärven rannalta löytynyttä varhaismetallikautista keramiikkaa on toimitettu museovirastoon ilman tarkempia löytötietoja.) Kaikki kohteet sijaitsevat Muinais-Päijänteen maksimikorkeutta matalammilla tasoilla. Yhdessä kohteessa (57) on selvästi esihistorialliseen aikaan viittaavien kvartsi-iskosten lisäksi kiven ja nokimaan sekainen kumpu. Kyseessä lienee varhaisintaan rautakauden lopulle tai todennäköisemmin historialliselle ajalle ajoittuva muinaisjäännös, ilmeisesti kiukaan tapaisen tulisijan jäännös. Tässäkin tapauksessa sijainti on pyyntikulttuureille ominainen, joten mahdollisesti kohde liittyy eränkäyntiin ja / tai seudun myöhäisrautakautiseen – keskiaikaiseen pyyntikulttuuriväestöön.

7. Kohteiden kuvaukset

Kohteet 17 - 18, 35 sekä 55 – 59 ovat kiinteitä, muinaismuistolain rauhoittamia muinaisjäännöksiä. Näiden (ehdotettu) suojeluluokitus on 2. Kohteet 226, 232, 249, 291, 295 ja 327 taas esihistoriallisia hajalöytöpaikkoja (eli irtolöytöpaikkoja), jotka eivät (ennen kiinteään muinaisjäännökseen viittaavien lisähavaintojen löytymistä) ole suojelukohteita (suojeluluokitus 3).

Kohteiden numerointi perustuu Keski-Suomen museon käyttämään muinaisjäännösrekisteriin. Numerointi voi joiltakin osin poiketa museoviraston käyttämästä.

Jyväskylässä 29.11.2000

Timo Sepänmaa
tutkija / arkeologi
Keski-Suomen museo

Kunta: LAUKAA**Nimi: Vanhala****Kylä: Lievestuore****Inv.nro: 17***MJ-REK 410 01 0017*

Mj.tyyppi: asuinpaikka

Luokka: 2

Ajoitus: kivikautinen

Kartta: 3212 12 LIEVESTUOREENJÄRVI

X: 6911 86 Y: 3452 50 Z: 92.0 Z2: 93.0

Puttolanlahden ja -lammen välisellä kannaksella.

KM 3354:56 hajalöytö Vanhalan pellolta

Tutkija: Katiskoski Kaarlo inventointi v/kk 1986

Löydöt:

KM 3354: 56 TASATALTTA, 1 kpl.

KM 23420 KVARTSI-ISKOKSIA, 1 kpl, 2 g.

Paikka sijaitsee Laukaan kirkosta 13.4 km SE, Lievestuoreenjärven länsirannalla olevan Puttolanlahden ja Puttolanlammen välisellä kannaksella, pellolla, Vanhalan talosta n. 200 m etelään.

Inv. -85, -86 / 53

Katiskoski 1986:

”Kvartsi-iskokset on poimittu kynnöspellosta n. 40 m etäisyydeltä toisistaan Vanhalan tilan maalta. Löytöpaikka on osittain hiekkaperäistä, etelään loivasti laskevaa peltoa 160-200 m tilan päärakennuksesta etelään.”

Sepänmaa 2000:

Paikkaa ei tarkastettu Lievestuoreenjärven rantakaavainventoinnin yhteydessä.

Karttaliite 1:1

Kunta: LAUKAA
Nimi: Lummelahti

Kylä: Savio
Inv.nro: 18
MJ-REH 410 01 1018

Mj.tyyppi: asuinpaikka
 Ajoitus: kivikautinen

Luokka: 2

Kartta: 3212 11 LIEVESTUORE
 X: 6909 50 Y: 3453 35 Z: 91.0 Z2: 91.0

Pienen hiekkakuopan vieressä. Etelään viettävällä pellolla.

Tutkija: Katiskoski Kaarlo inventointi v/kk 1986

Löydöt:

KM 19443 KIVIKIRVES, = KSM 1454, 1 kpl.

KM 23418 KVARTSI-ISKOKSIA, 3 kpl, 24 g.

Paikka sijaitsee Laukaan kirkosta 16 km SSE, Lievestuoreenjärven länsirannalla olevasta Puttolanlahdesta etelään pistävän Lummelahden eteläpohjukasta n. 500 m länteen, Haukilammesta n. 200 m luoteeseen ja Lummelahden talosta n. 450 m etelään, pellolla.
 Inv. -85, -86 / 70

Katiskoski 1986:

”Kvarsi-iskokset (KM 23418) kerättiin edellisten löytöpaikkojen läheisyydestä (SW-puolelta), välittömästi pellolla olevan pienen entisen hiekkakuopan eteläpuolelta hiekkaperäisestä peltokaistaleesta.”

Sepänmaa 2000:

Paikkaa ei tarkastettu Lievestuoreenjärven rantakaavainventoinnin yhteydessä.

Karttaliite 1:2

Kunta: LAUKAA
Nimi: Siilokangas

Kylä: Lievestuore
Inv.nro: 35

NJ-REK 410 01 0032

Mj.tyyppi: asuinpaikka Luokka: 2
 Ajoitus: kivikautinen ka I(:2?)

Kartta: 3212 12 LIEVESTUOREENJÄRVI Koordinaatit: paikka +- 10 m
 X: 6918 88 Y: 3451 98 Z: 95.0 Z2: 100.0

Varhaiskampakeramiiikkaa tien leikkauksesta, asuinpaikan reunaa?
 Laajaa hiekkakangasta, selvästi MP-rannan alapuolella.

Tutkija: Sepänmaa Timo inventointi v/kk 1996 / 7
 Tutkija: Sepänmaa Timo inventointi v/kk 2000 / 5

Löydöt:

KM 29915 SAVIASTIANPALOJA, varhaiskampakeramiiikkaa, 6 kpl, 50 g,
 sekoitteena runsaasti kivimurskaa, mm. punertavaa maasälpää. Joukossa yksi
 reunapala, reuna tasainen. Useimpien palojen ulkopinta rapautunut, yhdessä heikkoa
 kampaleima- tai pykäläviivakoristelua.

Paikka sijaitsee Laukaan kirkosta 7.4 km kaakkoon, Lievestuoreenjärven pohjoispäässä, Tarvaalan
 koulusta n. 400 m eteläkaakkoon.

Sepänmaa 1996:

Paikka löytyi 10.7.-96 etsiessäni seudulla muinaisjäännöksiä jyvaskylälaisten
 kalliomaalaustutkijoiden Pekka Kivikäs ja Seppo Kinos kanssa.
 Alue on loivasti koilliseen ja itään viettävää hiekkakangasta. Alueella on itä-länsi -suuntainen suora
 muutaman kymmenen metrin levyinen kaista, joka laskee tasaisen loivasti kohti
 Lievestuoreenjärveä. Kyseessä lienee vanha pienkoneiden kiitorata. Nykyisin tämän keskellä kulkee
 tie järven rantaan venepaikoille, tien ympärillä on kymmenisen metriä leveät penkat.

Kyseisen kiitoradan (?) länsipäästä, sen eteläreunalta, löytyi leikkauksesta yhdessä kasassa
 saviastianpaloja. Muita löytöjä tai edes selvää likamaata ei tällä kohtaa havaittu. Kohta on loivasti
 koilliseen viettävää hiekkakangasta. Selviä rantamuodostumia ei tällä kohdalla tai aivan lähellä ollut
 havaittavissa. On mahdollista, että kiitorata on tuhonnut alueella oletettavasti olleen asuinpaikan
 keskeiset osat, tai sitten saviastianpalat kuuluvat asuinpaikan reunaosiin, eikä keskeistä aluetta saatu
 paikannettua. Alueelle ei tehty koekuoppia.

Keramiikan löytöpaikasta n. 150 m itään, vastapäätä etelään, kohti pientä hiekkakuoppaa johtavaa
 tietä löytyi leikkauksesta yksi kvartsi-iskos. Tämä kohta on ainakin pari metriä alemmalla tasolla
 kuin keramiikanpalojen löytöpaikka. Kohdan pohjoispuolella olevassa ehjässä kangasmaastossa on
 useita selviä muinaisterasseja eri korkeuksilla. Alueelle ei tehty koekuoppia.

Kiitoradan leikkaukset olivat kummaltakin puolelta yli sadan metrin matkalta auki, mutta muita merkkejä muinaisjäännöksistä kuin saviastianpalat yhdessä ja kvartsi-iskos toisessa paikassa ei havaittu. Seutu on mitä lupaavinta useiden asuinpaikkojen löytymisen suhteen. Toisaalta lähialueella on hehtaarikaupalla sopivaa asuinpaikkamaastoa tutkittavaksi. Lähin aiemmin tunnettu kiinteä muinaisjäännös on Hartikan kivikautinen asuinpaikka ja punamultakalmisto 1,8 km pohjoiseen.

Sepänmaa 2000:

Paikalla käytiin Lievestuoreenjärven rantakaavainventoinnin yhteydessä toukokuussa 2000. Paikka oli samassa kunnossa kuin vuonna 1996. Leikkauksissa ei havaittu löytöjä. Tarkemmin aluetta ei tutkittu.

Karttaliite 1:3

Varhaismetallikautisen asuinpaikan tarkastuskertomus:

Kunta: LAUKAA
Nimi: Sikoniemi

Kylä: Lievestuore
Inv.nro: 55

MJ-AEK, 410 of 0054

Mj.tyyppi: asuinpaikka Luokka: 2
 Ajoitus: varhaismetallikautinen txt (?)

Kartta: 3212 11 LIEVESTUORE Koordinaatit: paikka
 X: 6908 12 Y: 3455 24 Z: 90.0

Löydöt tienleikkauksesta. Vierellä hiekkakuoppa. Lievestuoreenjärven SW-rannalla.

Tutkija: Sepänmaa Timo inventointi v/kk 1999 /10

Löydöt:

KM * SAVIASTIANPALOJA, 23 kpl, 38 g, sekoitteena hiekkaa/kivimurskaa.
 Koristeluna viistoja kampaleimavyöhykkeitä, joiden välissä vaakasuoria
 nuorapainannevyöhykkeitä. (Joukossa mahdollinen kuparihippu, joka irronnut
 palasista niitä kuivattaessa.)

* = KM-numeroa ei vielä haettu

32553

Paikka sijaitsee Laukaan kirkosta 18.0 km SE, Lievestuoreenjärven SW-rannalla, Hännyslahden etelärannalla, Sikoniemen kohdalla olevan hiekkakuopan itälaidalla. (Tie paikalle kulkee sotilasalueen halki ja on suljettu.)

Sepänmaa 2000:

Paikka löytyi Lievestuoreenjärven rantakaava-alueen inventoinnin yhteydessä 14.10.1999. Kohdalle ei ole kaavoitettu rakennuksia tms.

Sikoniemen kohdalla olevan pienehkön hiekkakuopan itäleikkauksessa havaittiin kivetty likamaakuopanne. Kuopanne oli syvyydeltään n. 40 cm ja läpimitaltaan n. 25 cm. Siinä oli muutamia palaneita, parikymmensenttisiä kiviä. Kuopan sisäpuoli oli täyttynyt heikolla likamaalla. Löytöjä tämän yhteydestä tai läheltä ei tavattu. Kyseistä kohtaa ei millään tavalla kaiveltu.

Em. kohdasta n. 10-15 m itään, itäkaakkoon jatkuvan tien eteläleikkauksesta, hiekkakuopan reunasta n. 3 m itään, havaittiin saviastianpaloja. Palat olivat suppealla, n. 50 cm:n matkalla tieojan leikkauksessa, n. 10 cm:n syvyydessä. Kohdalla oli havaittavissa likamaata, mutta muita löytöjä (esim. iskoksia, luita) ei havaittu. Alueella olevat leikkaukset tutkittiin, mutta muita löytöjä ei havaittu. Koekuoppia alueelle ei tehty.

Paikka on osittain hiekanoton tuhoama. Ehjää aluetta on kuitenkin vähintään muutama kymmentä neliometriä jäljellä.

Karttaliite 1:4

Kivikautisen asuinpaikan tarkastuskertomus:

Kunta: LAUKAA
Nimi: Jässinniemi

Kylä: Lievestuore
Inv.nro: 56
MJ AEM 410 01 0055

Mj.tyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen

Luokka: 2

Kartta: 3212 12 LIEVESTUOREENJÄRVI Koordinaatit: paikka +- 20 m
X: 6910 54 Y: 3454 ¹⁷₀ Z: 90.0

Pohjoiseen pistävä kallioinen niemi. Pieni hiekkainen kohta.
Suppea. Lievestuoreenjärven länsiosassa.

Tutkija: Sepänmaa Timo inventointi v/kk 1999 /10

Löydöt:

KM * : 1 KVARTSI-ISKOKSIA, 1 kpl, 1 g, epämääräinen.

KM * : 2 PALANUTTA LUUTA, 5 kpl, < 1 g, siruja.

* = KM-numeroa ei vielä haettu KM32569

Paikka sijaitsee Laukaan kirkosta 15.3 km SE, Lievestuoreenjärven länsiosassa olevan Jässinniemen pohjoiskärjessä, Hyppäänvuoren laelta n. 1,4 km länsiluoteeseen.

Sepänmaa 2000:

Paikka löytyi Lievestuoreenjärven rantakaava-alueen inventoinnissa lokakuussa 1999. Paikalle on kaavoitus suunnitelmassa merkitty loma-asutustontti.

Paikka on pohjoiseen pistävällä, loivasti pohjoiseen kohti järveä viettävällä kallioisella niemellä. Kalliolla olevaan loivaan syvänteeseen on runsaan 10 neliömetrin alalle lajittunut hienoa hiekkaa. Tein tälle alueelle viisi koekuoppaa, joista yhdestä löytyi epämääräinen kvartsi-iskos sekä runsaasti luusilppua. Muissa koekuopissa ei havaittu löytöjä vaan korkeintaan heikkoa likamaata.

Alueella saattaa olla muitakin suppeita kohtia, joissa kulttuurikerrosta olisi löydettävissä. Suurimmaksi osaksi alue on kuitenkin avokalliota ja karkeaa moreenia.

Paikka on siis varsin suppea, mutta hyvin säilynyt. Kaavasunnitelmassa paikka on merkitty rakennettavaksi. Pienimuotoinen kaivaus ennen paikan tuhoamista olisi tarpeen. toinen mahdollisuus on siirtää tontti kauemmaksi kohteesta.

Karttaliite 1:5

Esihistoriallisen asuinpaikan tarkastuskertomus:

Kunta: LAUKAA
Nimi: Keitaanniemi

Kylä: Lievestuore
Inv.nro: 57

MyR 410 01 56

Mj.tyyppi: asuinpaikka Luokka: 2
 Ajoitus: esihistoriallinen

Kartta: 3212 12 LIEVESTUOREENJÄRVI
 X: 6918 95 Y: 3453 66 Z: 86.0 Z2: 88.0

Kvartsi-iskoksia sekä "kivas-tyyppinen" röykkiö.
 Ilm. eri ikäisiä kerrostumia. Keitaanniemen SE-tyvellä.

Tutkija: Sepänmaa Timo inventointi v/kk 1999 /10

Löydöt:

KM * KVARTSI-ISKOKSIA, 3 kpl, 27 g, epämääräisiä.

* = KM-numeroa ei vielä haettu

Paikka sijaitsee Laukaan kirkosta 8.7 km SE, Lievestuoreenjärven pohjoispäässä, Keitaanniemen kaakkoistyvellä, niemen kärkeen johtavan tien kohdalla ja ympäristössä.

Sepänmaa 2000:

Paikka löytyi Lievestuoreenjärven rantakaava-alueen inventoinnin yhteydessä lokakuussa 1999. Alueella on erillinen Keitaanniemen osayleiskaava ja alue on jo suureksi osaksi rakennettu.

Niemen kärkeen johtaa mökkitie. Kohdalla, jossa mökkitie laskeutuu kaartuen lähelle nykyistä rantaa, löytyi tien pinnasta kaksi hieman epämääräistä kvartsi-iskosta sekä tien länsilaidalla olevasta maasta nostetusta juurakosta lisäksi yksi epämääräinen kvartsi-iskos. Tällä kohtaa maasto on loivasti kaakkoon vietävää hiekkarinnettä - topografisesti otollisin kohta kivikautisille asuinpaikoille alueella.

Vastaavalta kohtaa tien koillislaidalta n. 10 m koilliseen havaittiin sammaloitunut röykkiö. Röykkiö on läpimitaltaan n. 3 m, korkeudeltaan runsaat 0,5 m ja koostuu halkaisijaltaan 30 cm:n ja pienemmistä kivistä. Röykkiön viereen tehdyissä kahdessa koekuopassa havaittiin nokimaata ja palaneita kiviä. Kyseessä lienee kivas, esim. saunan kivas. Läheisyydessä ei ole eikä liene ollut taloa tms. Paikka on tyyppillistä pyyntikulttuurimaastoa, mutta sopimatonta maatalouselinkeinolle. Näillä perusteilla voidaan pitää mahdollisena, että kyseessä on rautakauden lopulle - keskiaikaan ajoittuva (eräsijan, pyyntitukikohdan tms.) kiukaansija – toisaalta paljon myöhäisempikin rantasauna on tietysti mahdollinen.

Karttaliite 1:6

Esihistoriallisen asuinpaikan tarkastuskertomus:

Kunta: LAUKAA
Nimi: Kallaanlahti

Kylä: Lievestuore
Inv.nro: 58

MJ. REK 410 61-0057

Mj.tyyppi: asuinpaikka Luokka: 2
 Ajoitus: varhaismetallikautinen

Kartta: 3214 02 NIEMISJÄRVI
 X: 6908 54 Y: 3460 01 Z: 85-88

Kallioisella niemekkeellä (ent. pieni saari).
 Lievestuoreenjärven kaakkoisrannalla.

Tutkija: Sepänmaa Timo inventointi v/kk 2000 /6

Löydöt:

- KM * :1 SAVIASTIANPALOJA, 1 kpl, < 1 g. Siru. Sekoitteena runsaasti hienojakoista asbestia / talkkia.
 :2 PALANUTTA LUUTA, n. 120 kpl, 1 g. Siruja. Poimittu n. 1 litran luumoskamaanäytteestä.
 :3 KVARTSI-ISKOKSIA, 1 kpl, 22 g. Melko karkearakeista kvartsia.

* = KM-numeroa ei vielä haettu

Paikka sijaitsee Laukaan kirkosta 20 km kaakkoon, Lievestuoreenjärven kaakkoisrannalla, Kallaanlahden länsirannalla, Puruvuoren pohjoispuolella.

Sepänmaa 2000:

Paikka löytyi Lievestuoreenjärven rantakaava-alueen inventoinnin yhteydessä keväällä 2000.

Kyseessä pieni, n. 80 x 80 m:n laajuinen kumpare, jonka länsiosa (itäosa) – rannan puoli – on loivaa rantakalliota, muu osa kumpareesta on moreenia, jonka pintaosissa on paikoin lajittunutta hiekkaa.

Kumpareen harjanteelle, rantakallion itäreunasta noin 5 m itään tehdyssä koepistossa oli hyvin vahvaa luumoskan ja noen sekaista oranssinruskeaa kulttuurimaata noin 25 cm:n paksuinen kerros. Maa oli lajittunutta hiekkaa. Tästä nypittiin talteen n. 120 kpl pieniä luunsiruja sekä yksi siru asbestisekoitteista keramiikkaa. Tästä noin 5 m etelään tehdystä koekuopasta löytyi yksi kvartsi-iskos parikymmentä senttiä paksusta kallion päällä olevasta hiekkakerroksesta. Yksi koekuoppa tehtiin lisäksi ensimmäisestä koepistosta n. 20 m itään, kumpareen korkeimmalle kohdalle. Tässä maa oli jo karkeampaa, soransekaista, eikä löytöjä tai varmaa kulttuurimaata havaittu.

Paikka on täysin ehjä. Se rajoittuu lännessä järveen ja muilla suunnilla suohon. Paikka on jossain vaiheessa ollut pieni saari, mutta on mahdollista, että asutusvaiheessa (varhaismetallikausi) se on jo ollut suon ympäröimä niemeke. Hyvin vahva kulttuurikerros osoittaa, että kyseessä ei ole aivan lyhytaikainen leiripaikka.

Erinomainen kohde pienen asuinpaikan kokonaistutkimuksiin. Paikkaa ei missään nimessä saisi päästää tuhoutumaan ennen kunnollisia tutkimuksia.

Paikalle oli kaavasuunnitelmassa merkitty kesämökki. Tästä ilmoitettiin kuitenkin kaavoittajalle, joka lupasi (?) siirtää rakennuspaikan jonnekin muualle.

Karttaliite 1:7

Ajoittamattoman (esihistoriallisen?) muinaisjäännöksen tarkastuskertomus:

Kunta: LAUKAA
Nimi: Hännysniemi

Kylä: Lievestuore
Inv.nro: 59
410 01 0058

Mj.tyyppi: painanne (asuinpaikka?) Luokka: 2
Ajoitus: ajoittamaton

Kartta: 3212 11 LIEVESTUORE
X: 6907 89 Y: 3456 03 Z: 89-91

Pyöreä, halk. n. 3,5 m painanne, syvyys alla 50 cm.
Koekuopissa likamaata, mutta ei löytöjä. Maaperä hiekansekaista soraa.

Tutkija: Sepänmaa Timo inventointi v/kk 2000 /6

Paikka sijaitsee Laukaan kirkosta n. 19 km eteläkaakkoon, Lievestuoreenjärven lounaisosassa, Hännysniemen eteläosassa, niemen kärjestä n. 400 m pohjoiseen.

Sepänmaa 2000:

Paikka löytyi Lievestuoreenjärven rantakaava-alueen inventoinnin yhteydessä alkukesästä 2000.

Hännysniemi on Hyypäänvuoresta eteläkaakkoon pistävä parin kilometrin pituinen drumliini. Sen eteläosassa, niemen kärjestä n. 400 m pohjoisluoteeseen on korkeampi, n. 90 m:n tasolle nouseva pieni nyppylä. Tämä kumpare on laeltaan melko tasainen. Laen länsi-lounaisella reunalla, törmän päällä, on halkaisijaltaan n. 3,5 m:n suuruinen pyöreä kehävallillinen painanne, syvyydeltään muutama kymmentä senttiä.

Tein painanteeseen neljä koepistoa: pistot painanteen pohjois-, länsi- ja etelävalleille sekä yhden painanteen keskelle. Maaperä on hiekansekaista soraa, kaikissa koepistoissa oli enemmän tai vähemmän mahdollista heikkoa nokimaata ja pinnassa huuhtoutumiskerrosta. Etelävallille tehdyssä koepistossa maa oli selvästi noensekaista ja ruskehtavaa – aivan ns. kulttuurikerroksen kaltaista. Mitään löytöjä näistä en kuitenkaan tavannut. Tein lisäksi yhden koepiston tasanteen keskiosaan, painanteesta kymmenisen metriä itään. Tässä maa vaikutti aivan puhtaalta.

Painanteen ajoitus ja tarkoitus jäi siis auki. Olen melko vakuuttunut siitä, että kyseessä on ihmisen tekemä muinaisjäännös (ei siis esim. kaatuneen puun juurakon jättämä kuopanne) ja iältään vähintään satoja vuosia (huuhtoutumiskerroksen perusteella). Kyseessä saattaisi olla esim. pieni asumuspainanne, sijainti aivan törmän reunalla olisi sellaiselle tyypillinen. Toinen mahdollisuus on keittokuoppa ja kolmas pyyntikuoppa. Joka tapauksessa ennen tarkempia tutkimuksia on kohdetta pidettävä kiinteänä muinaisjäännöksenä.

Hajalöytökohteet (n:ot 226, 232, 249, 291, 295, 327):

Kunta: LAUKAA

Kylä: Lievestuore

Nimi: Haukkataipale

Inv.nro: 226

Mj.tyyppi: hajalöytöpaikka

Luokka: 3

Ajoitus: kivikautinen

Kartta: 3212 12 LIEVESTUOREENJÄRVI Koordinaatit: oletus +- 500 m
X: 6913 14 Y: 3454 00 Z:

"L. pellolta Haukkataipaleen niemeltä"

"Seutu tunnettu nimellä Lapinmaa"

Löydöt:

KM 305 LIUSKEKÄRKI, karkikatkelma, 1 kpl.

Tutkija: Sepänmaa Timo

inventointi v/kk 2000 /5

Paikka sijaitsee Laukaan kirkosta 13.1 km SE

Sepänmaa 2000:

Löytötietojen mukaan: "f. i. åker på Haukkataipale udde i Lievestuori sjö, en trakt känd under benämningen Lapinmaa."

Oletan, että Haukkataipaleenniemi on sama kuin kartan Naaranniemi (vrt. niemen tyvellä olevan talon nimi Haukkaniemi). Asiaa en kuitenkaan ole saanut varmistettua.

Inventoin toukokuussa 2000 Naaranniemessä, joka kartan perusteella vaikuttaa hyvin lupaavalta esihistoriallisten asuinpaikkojen kannalta. Maasto on kuitenkin niin kivikkoista, että en löytänyt monta paikkaa, johon koekuopan voisi kaivaa. Näistä ei tullut havaintoja muinaisjäännöksistä. Kivikkoisuudesta huolimatta maasto vaikuttaa melko lupaavalta – melko tasaista ja kuivapohjaista mäntymetsää. Pidän hyvin mahdollisena, että alueella on pyyntikulttuuriasuinpaikkaa, mutta sitä en siis saanut todettua.

Karttaliite 1:8

Kunta: LAUKAA
Nimi: Heintie

Kylä: Savio
Inv.nro: 232

Mj.tyyppi: hajalöytöpaikka Luokka: 3
Ajoitus: kivikautinen

Kartta: 3212 12 LIEVESTUOREENJÄRVI Koordinaatit: talo +- 300 m
X: 6911 06 Y: 3452 75 Z:

Heintien torpan pellosta Lievestuoreen rannalta

Tutkija: Katiskoski Kaarlo inventointi v/kk 1986

Löydöt:
KM 2029: 20 KOURUTALTTA, teräkatkelma, 1 kpl.

Paikka sijaitsee Laukaan kirkosta 14.2 km S
Inv. -85, -86 / 27

Katiskoski 1986:

”Heintien päärakennuksen pohjoispuolella loivasti kohti koillista viettävää, hiekkaperäistä peltoa, jonka kynnöksistä ei kuitenkaan havaittu merkkejä muinaisjäännöksestä. Talonväen kertoman mukaan olisi alueelta mahdollisesti löytynyt ”muinaisesineitä”, mahdollisesti taltta. Esineitä kerrottiin myös hävitetyn.”

Sepänmaa 2000:

Heintien tienoota ei inventoitu rantakaavainventoinnin yhteydessä.

Karttaliite 1:1

Kunta: LAUKAA
Nimi: Rouni

Kylä: Lievestuore
Inv.nro: 249

Mj.tyyppi: hajalöytöpaikka Luokka: 3
Ajoitus: kivilautinen

Kartta: 3212 11 LIEVESTUORE Koordinaatit: paikka
X: 6907 44 Y: 3459 18 Z: 87.0

Raita-ahosta lohkaistulta Rounin tontilta. 50 m järven rannasta.
Paikalta myös hiiliä.

Tutkija: Katiskoski Kaarlo inventointi v/kk 1986

Löydöt:
KM 13632 REIKÄKIRVES, katkelma, 1 kpl.

Paikka sijaitsee Laukaan kirkosta 20.7 km SE
Inv. -85, -86 / 69

Katiskoski 1986:

”... Syksyllä 1986 oppaana löytäjän vaimo, rva. Rouni, jonka mukaan löytöpaikalla ollut myös hiiltä. Löytöpaikka on puutarhamaata.”

Sepänmaa 2000:

En käydyt paikalla rantakaavainventoinnin yhteydessä.

Karttaliite 1:9

Kunta: LAUKAA
Nimi: Vanha-Markkula

Kylä: Lievestuore
Inv.nro: 291

Mj.tyyppi: hajalöytöpaikka Luokka: 3
 Ajoitus: kivikautinen

Kartta: 3214 02 NIEMISJÄRVI Koordinaatit: talo
 X: 6908 50 Y: 3460 28 Z:

L. Markkulan "maalta" ja "pellolta".
 Oletus: Markkula (1880) = nyk. Vanha-Markkula

Löydöt:
 KM 2029: 36^{34, 35} KIVIKIRVES, katkelmallinen, 1 kpl.
 KM 2029: 37 KIVIKIRVES, 1 kpl.

Paikka sijaitsee Laukaan kirkosta 20.6 km SE

Sepänmaa 2000:

Löytötietojen mukaan KM 2029:36 ”löydetty Markkulan talon maalta Lievestuoreen kaakkoispuolelta” ja :37 ”löyd. Markkulan talon pellolta”. Selvittämäni (hieman epävarmaksi jääneen) perusteella v. 1880, jolloin esineet on kerätty, oli Markkulan talo sama kuin nykyinen Vanha-Markkula. Löytötiedot ovat hyvin epätarkat – voidaan olettaa, että esineet ovat löytyneet noin kilometrin säteeltä talosta, vaikkakin talolla on maita ollut paljon kauempanakin (seudun suurimpia kantataloja). Tarkempia löytötietoja ei voida selvittää.

Vanha-Markkulan peltoja tai lähiympäristöä en tarkastanut rantakaavainventoinnin yhteydessä.

Karttaliite 1:9

Lisäys:

Kaarlo Katiskoski mainitsee v:n 1986 inventointikertomuksessa, kohteen 76 yhteydessä seuraavaa: ”Lievestuoreenjärven rannassa, n. 240 m talosta SSW, näytti isäntä tasaiseen rantakallioon hakattua ääriivapiirrettyä kalakuviota. Isäntä muisteli kallioon hakatun merkkejä, mm. vuosilukuja ? vielä 1940-50 –luvuilla. Näitä merkkejä ei löydetty. Kalakuvio ei ole ainakaan aivan tuore siihen kertyneen jäkälän tai levän perusteella. Paikkaan liittyy lappalaismuistoja.”

En ole tarkastanut tätä kohdetta. Koordinaatit: x = 6908 30, y = 3460 18. Paikkaa ei saa päästää tuhoutumaan ainakaan ennen tarkastusta ja dokumentointia. Kohta on merkitty rantaosayleiskaavassa maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi – siis välitöntä tuhoutumisen uhkaa ei liene. (Kiinnostavaa on, että Laukaan Kuusasta, Oitinlammen rannalta tunnetaan myös ajoittamaton, maakiveen uurrettu kalankuva = LAUKAA n:o 3.)

Kunta: LAUKAA
Nimi: Puruvuori

Kylä: Lievestuore
Inv.nro: 295

Mj.tyyppi: hajalöytöpaikka Luokka: 3
Ajoitus: kivilautinen

Kartta: 3214 02 NIEMISJÄRVI Koordinaatit: paikka
X: 6909 31 Y: 3460 40 Z: 86.0

L. Puruvuoren itäpuolella virtaavan puron itäpuolelta suosta
Su-1328: 3840 ± 130 BP = cal BC 2900-2800, 2700-1900 (2 sigma)

Löydöt:
K~~10~~ 10860: 3 MELA, 1 kpl.
(kausateide)

Paikka sijaitsee Laukaan kirkosta 20.1 km SE
(maininta inv. -86, kohteen 76 yhteydessä)

Sepänmaa 2000:

Mela on löytynyt mudanajossa. Paikkaa ei ole tarkastettu.

Karttaliite 1:7

Kunta: LAUKAA
Nimi: Kallioranta

Kylä: Lievestuore
Inv.nro: 327

Mj.tyyppi: hajalöytöpaikka Luokka: 3
Ajoitus: kivikautinen

Kartta: 3212 12 LIEVESTUOREENJÄRVI Koordinaatit: paikka
X: 6911 30 Y: 3457 62 Z: 83.0

Kivikautinen mela Lievestuoreenjärvestä .
C14: Ua-4596: 4080 ± 80 BP

Löydöt:
KM 28431 MELA, 1 kpl.

Paikka sijaitsee Laukaan kirkosta 16.8 km SE

Sepänmaa 2000:

Mela on löytynyt kesämökin edustalta, vedestä.

En tarkastanut rantaa tällä kohtaa.

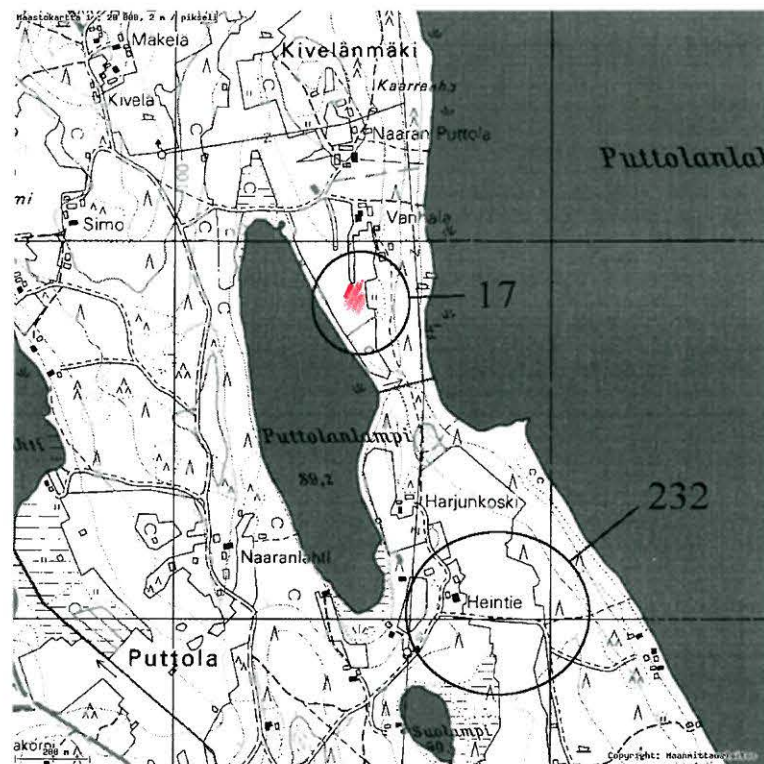
Karttaliite 1:10

Karttaote 1 : 10 000

Laukaa 17, Lievestuore, Vanhala
Laukaa 232, Savio, Heintie

kivikautinen asuinpaikka
kivikautinen hajalöytöpaikka (arvio)

Pk 3212 12 LIEVESTUOREENJÄRVI

6911

3452

Karttaote 1 : 10 000

LAUKAA 18, Savio, Lummelahti

kivikautinen asuinpaikka

Pk 3212 11 LIEVESTUORE

6909

3453

Karttaote 1 : 10 000

LAUKAA 35, Lievestuore, Siilokangas

kivikautinen asuinpaikka

Pk 3212 12 LIEVESTUOREENJÄRVI

6919

3452

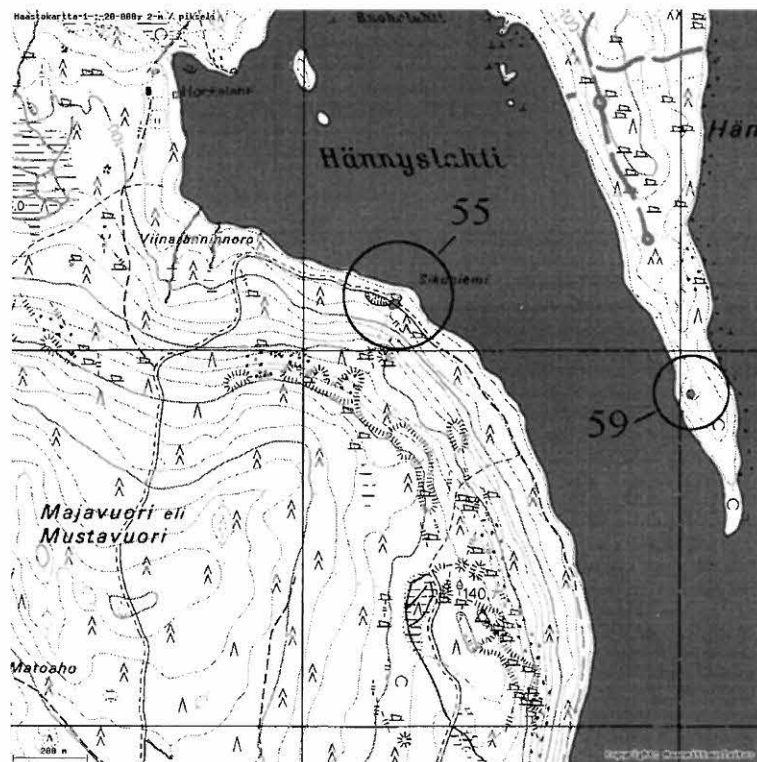
Karttaote 1 : 10 000

LAUKAA 55, Lievestuore, Sikoniemi

LAUKAA 59, Lievestuore, Hännysniemi

**varhaismetallikautinen (?) asuinpaikka
painanne / mahdollinen esihistoriallinen
asuinpaikka**

Pk 3212 11 LIEVESTUORE

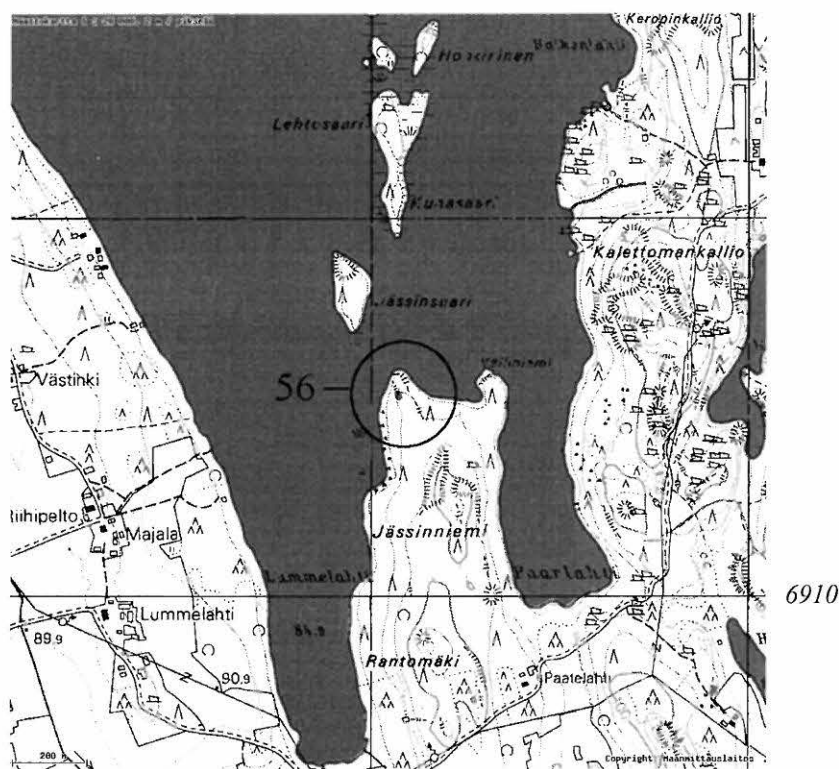
3455

Karttaote 1 : 10 000

LAUKAA 56, Lievestuore, Jässinniemi

kivikautinen asuinpaikka

Pk 3212 12 LIEVESTUOREENJÄRVI

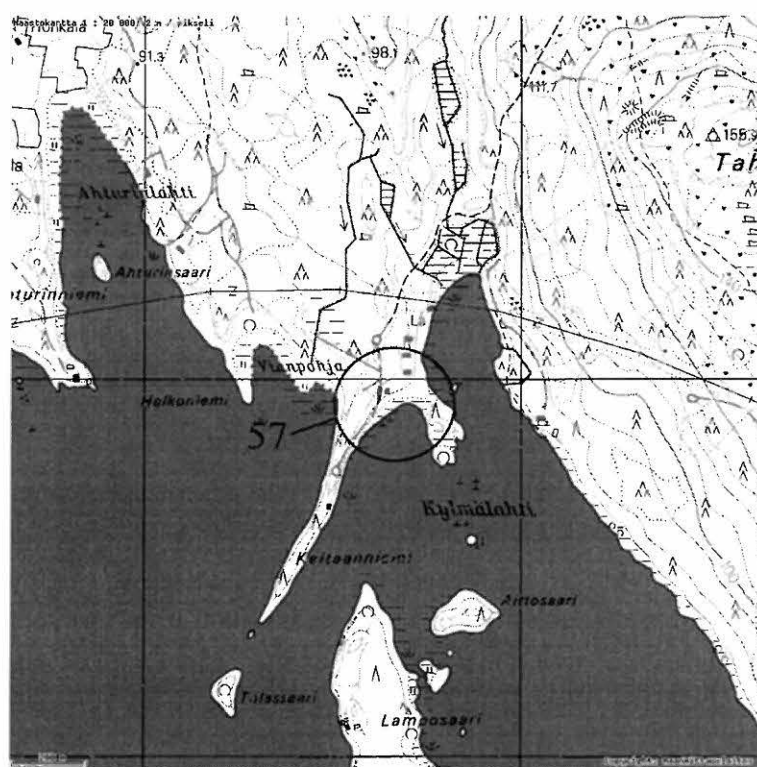

3454

Karttaote 1 : 10 000

LAUKAA 57, Lievestuore, Keitaanniemi kivikautinen asuinpaikka ja ajoittamaton
(rautakautinen / keskiaikainen ?) röykkiö (tulisija?)

Pk 3212 12 LIEVESTUOREENJÄRVI

6919

3453

Karttaote 1 : 10 000

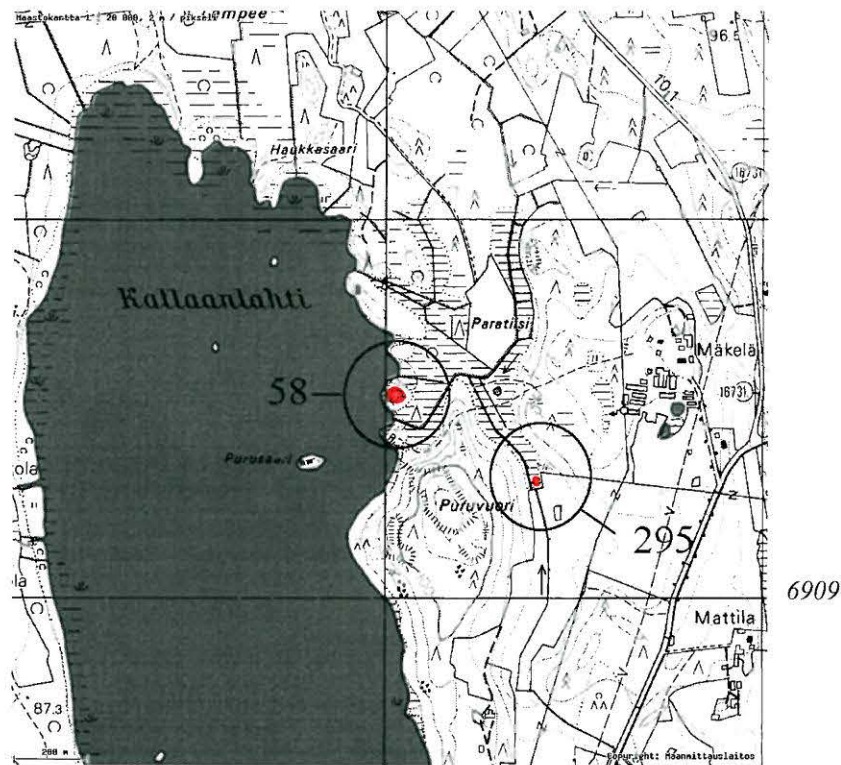
LAUKAA 58, Lievestuore, Kallaanlahti

varhaismetallikautinen asuinpaikka

LAUKAA 295, Lievestuore, Puruvuori

kivikautinen hajalöytöpaikka (tarkka?)

Pk 3214 02 NIEMISJÄRVI (kohteet)

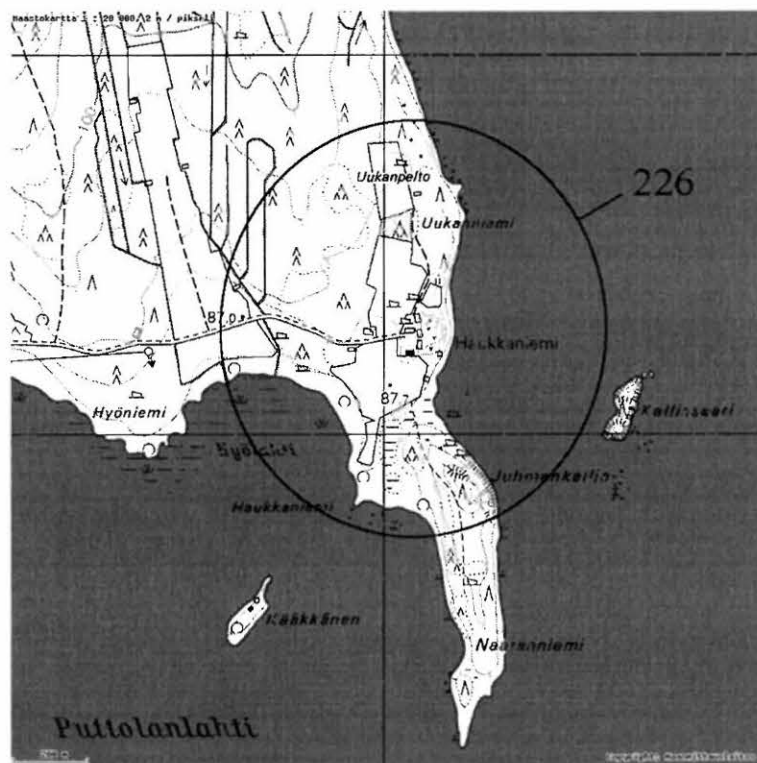
3460

Karttaote 1 : 10 000

LAUKAA 226, Lievestuore, Haukkataipale

kivikautinen hajalöytöpaikka (oletus)

Pk 3212 12 LIEVESTUOREENJÄRVI

6913

3454

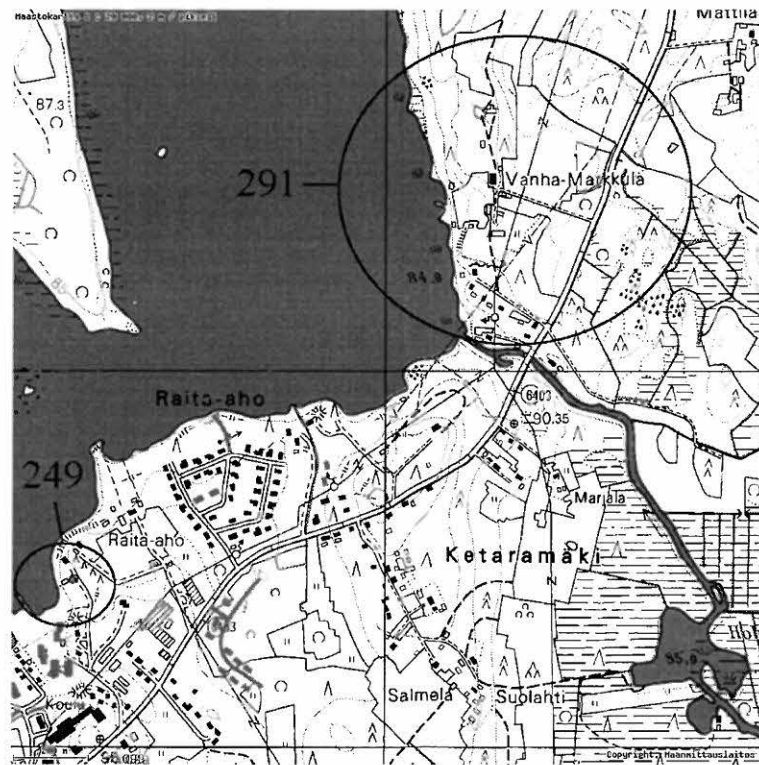
Karttaote 1 : 10 000

LAUKAA 291, Lievestuore, Vanha-Markkula
LAUKAA 249, Lievestuore, Rouni

kivikautinen hajalöytöpaikka (arvio)
kivikautinen hajalöytöpaikka (tarkka)

Pk 3212 11 LIEVESTUORE

ja 3214 02 NIEMISJÄRVI

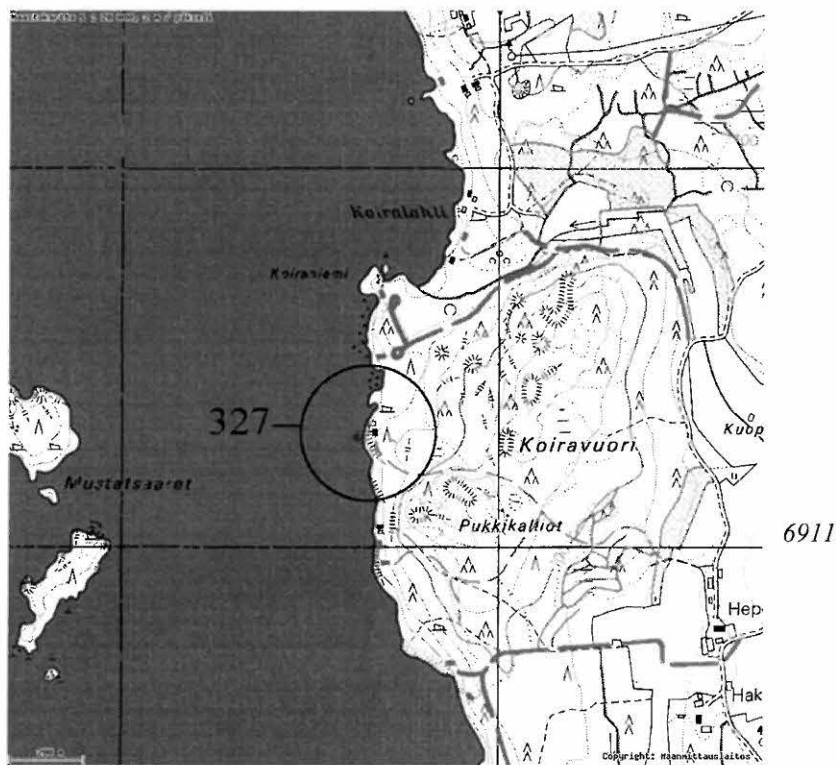
3460

Karttaote 1 : 10 000

LAUKAA 327, Lievestuore, Kallioranta

kivikautinen hajalöytöpaikka (tarkka)

Pk 3212 12 LIEVESTUOREENJÄRVI

3457

LAUKAA, LIEVESTUOREENJÄRVEN JA YMPÄRISTÖN MUINAISJÄÄNNÖSKOhteet

Mk 1 : 100 000

